

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 635/2017-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. októbra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 a 2 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 4 Sžk 8/2017 a jeho uznesením zo 6. júna 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júna 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a 2 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“)

v konaní sp. zn. 4 Sžk 8/2017 a jeho uznesením zo 6. júna 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobou doručenou Krajskému súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sa sťažovateľ ako žalobca domáhal ochrany pred nezákonným zásahom zo strany Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody ■■■ (ďalej len „ústav“) ako žalovaného, ktorý mal spočívať v porušení práva sťažovateľa na spravodlivý proces a na právnu pomoc v disciplinárnom konaní prebiehajúcom pred žalovaným, dôsledky ktorého voči sťažovateľovi pretrvávali. Sťažovateľ v podanej žalobe uviedol, že rozhodnutím žalovaného sp. zn. 314742-1/2015-DT z 3. novembra 2015 bol uznaný za vinného z disciplinárneho previnenia podľa § 39 písm. a) a c) zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone trestu odňatia slobody“) a bol mu uložený disciplinárny trest pokarhaním. Na podklade včas podaného odvolania bolo rozhodnutím odvolacieho orgánu z 11. novembra 2015 jeho odvolanie zamietnuté a prvostupňové rozhodnutie potvrdené.

2.1 Krajský súd uznesením sp. zn. 11 S 54/2016 z 5. októbra 2016 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) konanie zastavil a vec postúpil Krajskej prokuratúre v Trenčíne na tom základe, že *„Zbor väzenskej a justičnej stráže je ozbrojený bezpečnostný zbor, ktorý plní úlohy aj na úseku výkonu väzby, výkonu trestu odňatia slobody a v rámci svojej pôsobnosti zabezpečuje výkon väzby a výkon trestu odňatia slobody. Pri zabezpečovaní výkonu trestu odňatia slobody zbor nie je orgánom verejnej správy (orgánom verejnej moci), pretože nerozhoduje v oblasti verejnej správy, ale zabezpečuje výkon trestu uloženého v trestnom konaní, a preto nemožno pri tejto jeho činnosti vidieť zásah správneho orgánu, ktorý by bolo možné preskúmať v správnom súdnictve.“*

2.2 Najvyšší súd na odvolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu odmietol toto odvolanie sťažovateľa z dôvodu, že *«žalobca sa domáhal preskúmania postupov, ktoré nespĺňajú kritéria na to, aby ich bolo možné považovať za rozhodnutia orgánov verejnej správy. Aj s prihliadnutím na nález Ústavného súdu SR vydaným pod sp. zn.*

III. ÚS 247/2007 dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutia v zmysle úpravy zákona č. 475/2005 Z. z. patria do oblasti právnej úpravy verejného práva trestnoprávneho charakteru a nie je ich možné považovať za rozhodnutie orgánu verejnej správy. Rozhodnutia a postupy boli prijaté v rámci výlučnej právomoci týkajúcej sa realizácie výkonu trestu odňatia slobody uloženého na základe právnej úpravy trestného zákona a trestného poriadku, nemôžu byť teda predmetom súdneho prieskumu podľa SSP. Na zabezpečenie ochrany práv žalobcu v prípade existencie iného príslušného orgánu na konanie a rozhodnutie, aby bola vec postúpená orgánu na ďalšie konanie je v danom prípade Krajská prokuratúra v Trenčíne. Právomoc iného orgánu je daná charakterom rozhodnutia žalovaného, ktoré bolo vydané v zmysle zákona č. 475/2005 Z. z. nakoľko sa jedná o právoplatné rozhodnutia žalovaného, ktorými bola predmetná vec vyriešená s konečnou platnosťou a s prihliadnutím na obsah písomného podania žalobcu, označeného ako „Ochrana pred nezákonným zásahom verejnej správy“, na konanie ktorej je príslušný prokurátor.».

3. Podľa sťažovateľa zákon o výkone trestu odňatia slobody nie je predpisom trestného práva, ale práva administratívneho. Disciplinárne rozhodnutie ústavu nie je podľa názoru sťažovateľa vykonávacím predpisom k Trestnému poriadku, čo by v ňom muselo byť aj výslovne uvedené. Sťažovateľ sa domnieva, že správa väzenstva vrátane konania o uložení disciplinárneho trestu na základe administratívnych noriem, ktorými sú ustanovenia zákona o výkone trestu odňatia slobody upravujúce konanie o disciplinárnych previneniach, je nesporne výkonom verejnej správy. Pri ukladaní disciplinárnych trestov za disciplinárne previnenia odsúdených vo výkone trestu príslušníci Zboru väzenskej a justičnej stráže podľa mienky sťažovateľa nerozhodujú v postavení orgánov činných v trestnom konaní, ale v postavení správneho orgánu.

3.1 Sťažovateľ poukazuje aj na uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 24 S 71/2016, z ktorého podľa sťažovateľa vyplýva, že všetky ústavy na výkon trestu odňatia slobody aj ústavy na výkon väzby sú orgánmi verejnej správy, a teda aj správnyimi orgánmi, ktorých rozhodnutia sú preskúmateľné súdmi.

3.2 Sťažovateľ je toho názoru, že najvyšší súd svojím konaním v predmetnej veci a napadnutým uznesením porušil označené základné práva a slobody sťažovateľa.

4. Sťažovateľ navrhol vydať takýto nález:

„Najvyšší súd SR, Župné námestie 13, 814 90 Bratislava v súdnom konaní sp. zn.: 4Sžk/8/2017 porušil základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v ÚVTOS a ÚVV [REDAKOVANÉ], na súdnu a inú právnu ochranu podľa Článku 46 ods. (1) a Článku 36 ods. (1) Listiny základných práv a slobôd. Článku 46 ods. (2) Ústavy Slovenskej republiky a Článku 36 ods. (2) Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivý proces podľa Článku 6 ods. (1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s Článkom 1 ods. (1) Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na rovnosť účastníkov konania podľa Článku 47 ods. (3) Ústavy Slovenskej republiky a Článku 37 ods. (3) Listiny základných práv a slobôd.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 06.06.2017, sp. zn.: 4Sžk/8/2017, doručené dňa 24.07.2017, sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

[REDAKOVANÉ] priznáva Ústavný súd SR primerané finančné zadostučinenie vo výške 12.000,00 EUR (slovom: dvanásťtisíc eur), ktoré je Najvyšší súd SR, Župné námestie 13, 814 90 Bratislava, povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd

návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porovnaj napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02)

III.

7. Ústavný súd k sťažnosti sťažovateľa v prvom rade uvádza, že rozhodovanie ústavu o uložení disciplinárneho trestu odsúdenému nie je klasickým správny (administratívnym) trestaním ani správny trestaním *sui generis*. Ústav na výkon trestu odňatia slobody pri ukladaní disciplinárneho trestu odsúdenému nerozhoduje ako správny orgán, ktorý má určenú pôsobnosť a právomoc v rámci konkrétnej oblasti verejnej správy zameranú na konkrétne verejné dobro (napr. ochrana prírody, krajiny, verejného zdravia, bezpečnosti cestnej premávky a pod.).

7.1 Disciplinárne trestanie odsúdených v rámci výkonu trestu odňatia slobody má ideový, logický a aj normatívny základ v trestnej oblasti (nie verejnej správe), v trestnom práve (nie v správnom práve) a je len pokračovaním výkonu trestnej politiky štátu voči osobám páchajúcim trestné činy, ktorá sa formalizovane prejavuje počnúc prípravným konaním, pokračujúc konaním pred súdom, zavŕšením právoplatným odsudzujúcim rozsudkom o dokázaní viny a uložení trestu odňatia slobody, ktorý sa za zákonom ustanovených podmienok musí vykonať v ústave na výkon trestu odňatia slobody.

7.2 Podradiť disciplinárne trestanie odsúdených v rámci výkonu trestu odňatia slobody pod správne právo a jeho preskúmavanie správnymi súdmi je z dogmatického hľadiska nesprávne unifikovanie dvoch dichotomických právnych odvetví s rozličnými právnymi zásadami a odlišným účelom, ktorý v spoločnosti plnia. Správnemu súdnictvu neprináleží rozhodovacia právomoc v rámci agendy z oblasti trestného práva, ktorým disciplinárne trestanie odsúdených vo výkone trestu odňatia slobody bezpochyby je.

7.3 Ústavný súd zároveň svoje závery z predchádzajúcich bodov opiera nielen o právnu dogmatiku, ale aj o platné a účinné právo, keďže podľa § 97n ods. 1 zákona o výkone trestu odňatia slobody „rozhodnutie o uložení disciplinárnej odmeny a rozhodnutie o uložení disciplinárneho trestu nie je preskúmateľné súdom“. Táto právna úprava je účinná od 1. januára 2014.

7.4 Na základe uvedených záverov ústavný súd konštatuje, že krajský súd i najvyšší súd ústavne bezchybne a správne rozhodli o zastavení konania o žalobe sťažovateľa (krajský súd) a odmietnutí jeho kasačnej sťažnosti (najvyšší súd) v rámci správneho súdnictva smerujúcej proti disciplinárnemu rozhodnutiu ústavu. Ústavný súd sa stotožňuje so závermi najvyššieho súdu, teda právny názor najvyššieho súdu sa ničím nelíši od právneho posúdenia spornej otázky ústavným súdom. Najvyšší súd aplikoval príslušné právne predpisy v súlade s ich znením, účelom i duchom a postupu najvyššieho súdu a jeho napadnutému uzneseniu nie je možné z ústavnoprávneho hľadiska nič vytknúť.

7.5 Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

8. Nad rámec uvedeného ústavný súd k predmetnej sťažnosti poznamenáva, že sťažovateľ k svojmu podaniu nepriložil splnomocnenie na zastupovanie svojej osoby pred ústavným súdom advokátom (požiadavka plynúca z § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a ani nepreukázal majetkové pomery pre účely rozhodnutia ústavného súdu o ďalšom postupe v otázke ustanovenia advokáta ústavným súdom.

8.1 Na základe uvedeného ústavný súd mohol odmietnuť sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí. V záujme materiálneho prístupu k ochrane základných práv a slobôd však ústavný súd preskúmal prítomnosť aj iných dôvodov, ktoré by odôvodňovali odmietnutie sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní, resp. preskúmal neprítomnosť iných dôvodov odmietnutia sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní, keď by bolo možné uvažovať o výzve sťažovateľa na odstránenie už uvedeného nedostatku sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. októbra 2017